

RUSO

A MIZEJÍCÍ
TANEČNICE

RUTH DOWNIE

RUSO
A MIZEJÍCÍ TANEČNICE

RUSO

A MIZEJÍCÍ
TANEČNICE

RUTH DOWNIE

Přeložil Viktor Janiš

Vydal nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2014

Bořivojova 75, Praha 3

Copyright © 2006 by Ruth Downie

All rights reserved.

Z anglického originálu *Ruso and the Disappearing Dancing Girls*

(published by the Penguin Group, London)

přeložil © 2012 Viktor Janiš

Redakce textu: Richard Podaný

Jazyková korektura: Hana Musilová

Grafická úprava obálky © 2012 Jan Matoška

První elektronické vydání v českém jazyce

ISBN 9788074617393

Andymu, s láskou

O diva...

serves iturum Caesarem in ultimos
orbis Britannos.

Ó božská paní (...)

stůj na stráži, až k dalekým Britanům
se Caesar vydá.

– Horatius, Ódy
(přeložil Jindřich Pokorný)

Ruso a mizející tanečnice

Román, v němž našeho hrdinu zmátne
otrokyně Tilla
majitelka baru Merula
rekrut Quintus Antonius Vindex
rodina domorodých Britanů

vyděsí ho

Merulin strážný Bassus
další Merulin strážný Stichus
žena s bradami
zedník Secundus
zápasnice Elegantina

zaútočí na něj

miska na polévku
služebně starší centurion
zednická lžíce
požár

pobaví ho

Rutilia Starší
její sestra Rutilia Mladší

bude za ním chodit

pes
písař Albanus
holičův syn

budou ho obklopot

vojáci Dvacáté legie, chrabré a vítězné

pacienti

ženy

myši

bude ho pokoušet

Chloe, jedna z Meruliných dívek

bude mu nadávat

Dafné, další Merulina dívka

bude se mu vyhýbat

holičova tchyně

bude mu dělat kázání

(ve vzpomínkách) jeho bývalá manželka Claudia

(osobně) spojařova přítelkyně

(v dopisech) jeho bratr Lucius

otraví ho

kolega Valens

obchodník Claudius Innocens

správce Priscus

stýčný důstojník pro civilní obyvatelstvo

hvízdající Iustinus

majitel nevěstince v Přístavní ulici

bude ho ignorovat

jeho nevlastní matka

jeho nevlastní sestry

bude ho informovat

pomocník márnického zřízence

nemocniční vrátný Decimus

holič

holičova manželka

Merulin kuchyňský otrok Lucco

obchodník s otroky Lucius Curtius Silvanus

bude ho rozmazlovat

švagrová Cassia

manželka centuriona Rutilia

vyvolá v něm soucit

Saufeia, jedna z Meruliných dívek

Asellina, jedna z Meruliných dívek

spojář

otrokyně Fryné

domácí otrok Tadius

a bude mu vládnout

císař Traianus

císař Hadrianus

Bahno již někdo z mrtvoly smyl, ale když Gaius Petreius Ruso rozbali plátno, z těla byl pořád cítit charakteristický pach říční vody. Tou dobou se už s pokrčeným nosem blížil zřízenec s destičkou na psaní a pravítkem, pro něž byl poslán.

„Takže,“ řekl Ruso a rychlým pohybem destičku otevřel. „Jak tu obvykle postupujete u neidentifikovaných těl?“

Muž zaváhal. „Netuším, pane. Márníční zřízenec má volno.“

„A kdo tedy jste?“

„Zřízencův pomocník, pane.“ Muž zíral na mrtvolu.

„Ale u ohledání jste už někdy byl, ne?“

Muž zavrtěl hlavou, ale nespustil při tom pohled z mrtvoly. „Jsou všechny takové, pane?“

Ruso, jenž začal pracovat ještě před svítáním, potlačil zívnutí. „V mém rodném kraji rozhodně ne.“

První by měl přijít popis. Nejdřív fakta, pak spekulace. Až na to, že v tomto případě musel z větší části spekulovat už při popisu.

Žena, ve věku... Nad tím se chvíli mračil. Nakonec usoudil, že to bude něco mezi 18 a 25 lety. *Průměrné váhy. Výška... pět stop jeden palec.* Aspoň to bylo celkem přesné. *Vlasy: zrzavé, řídké.* I tohle bylo přesné, ovšem mohlo to být celkem pro kočku, pokud ji nikdo předtím neviděl bez paruky. *Šaty: žádné nebyly nalezeny.* Tohle jim tedy nepomůže.

Chyběly jí tři zuby, nikoli však na nápadných místech. Podle toho by ji dokázal identifikovat jen někdo, kdo ji zná velmi dobře.

Ruso vzhlédl. „Šel jste za mě na velitelství?“

„Řekl jsem jim, že tu máme mrtvolu a že pošlete hlášení později, pane.“

„Zeptal jste se na pohřešované?“

„Ano, pane. Nikdo se nepohřešuje.“

„Hm.“ To nevěstilo nic dobrého. Ruso dál ohledával a dělal si při tom poznámky. Za chvíli bylo jeho úsilí korunováno úspěchem. „Á. Výborně!“ „Pane?“

Ruso ukázal na to, co našel. „Jestli ji tu někdo za měsíc začne hledat,“ vysvětloval, „budeme mu moci říct, koho jsme pohřbili.“ Poznamenal si *Mateřské znaménko ve tvaru jahody zhruba půl palce dlouhé, na vnitřní horní straně pravého stehna, osm palců nad kolenem* a načrtl si jeho tvar.

Když byl hotov s popisem, poškrábal se na uchu a zadíval se na bledé tělo vyložené na stole. Mrtvolý znal lépe, než by se mu líbilo, ale s touhle to bylo těžké. Voda narušila všechny příznaky, které se naučil hledat. Nedošlo ke krevním usazeninám, z nichž by bylo možné určit polohu, v níž bylo tělo zanecháno, nejspíš proto, že se mrtvola obracela v proudu. Končetiny byly ohebné, což znamenalo... co vlastně? U mužů, kteří zemřeli ve vypětí bitvy, se posmrtná ztuhlost často uvolnila mnohem rychleji, než bylo normální. Takže pokud byla žena vyděšená nebo se vzpírala... Na druhou stranu, jak asi studená voda ovlivnila posmrtný stav? Znovu se poškrábal na uchu, zívł a pokusil se přijít na něco užitečného, co by mohl napsat do zprávy a co by příbuzné ještě víc nerozrušilo či nezmatlo.

Nakonec se rozhodl pro *Čas úmrtí: nejistý, odhadem přinejmenším dva dny před nalezením těla* a uvedl důvody.

Znovu se zadíval na zřízencova pomocníka. „Umíte psát čitelně?“

„Ano, pane.“

Podal mu přes tělo destičku a rydlo.

„*Místo smrti*,“ nadiktoval, pak se opravil. „Ne, napište tam *Místo nalezení těla*.“

Muž položil destičku na konec stolu a nahrbil se nad ni. „*Místo... nalezení... těla*,“ opakoval a neobratně, ale odhodlaně a poslušně škrábal.

„Nalezena pět set kroků po proudu od mola, v bažině na severním břehu,“ pokračoval Ruso. Už teď litoval, že dál nepsal sám.

„N... nalezena... pět set...“ huhlal si zřízencův pomocník, najednou se zarazil uprostřed věty, vzhlédl a poznamenal: „Mohla se utopit hodně nahoře proti proudu a doplout až sem, pane. Ale taky ji to mohlo snést o hodně níž a nahoru ji mohl vyplavit příliv.“

„Prosím?“ zamrkal Ruso, kterého taková nečekaná iniciativa zaskočila.

Za chvíli se ozřejmilo, že tento voják sice neví nic o administrativních postupech nemocnice a se psaním je také na štíru, ale volný čas věnuje studiu místního rybaření. Detailní pomocníkův popis všech možných míst, ze kterých mohlo tělo odplout, aby pak skončilo v močálu na severním břehu řeky Dee, Rusa vyvedl z míry, jedno ale bylo jasné. V kraji, kde se pobřeží posouvá tam a zase zpátky a řeky dvakrát denně tečou opačným směrem, může cokoli plovoucího skončit velmi daleko od místa, kde to spadlo do vody.

„Není známo, kde se tělo dostalo do vody,“ nadiktoval.

Pomocník se zarazil. „Ještě nemám tu větu předtím, pane.“ Ruso zopakoval místo nálezu těla. Muž ukazováčkem odškrábl z hrotu rydla kus vosku, odcvrkl ho a začal psát.

Ze zahrady nemocnice zacvrlikal ptáček a pak se odtamtud ozvaly tiché hlasy. Ruso vyhlédl z okna. Na protější straně bylinkových záhonů si voják po amputaci zkoušel berle. Zdravotníci po obou jeho bocích dávali bedlivý pozor, kdyby ho snad bylo potřeba chytit. V lehkém průvanu se zatřepetaly plamínky lamp, které tu stály kolem stolu na štíhlých černých stojáncích a hořely za duši neznámé ženy ležící pod nimi.

Dveře se prudce otevřely a plameny divoce zavlály. Zřízencův pomocník vzhlédl a řekl: „To není ona, Decime,“ ale vetřelec se přesto dál hrnul ke stolu, aby se přesvědčil sám.

Ruso se zamračil. „Kdo jste?“

Muž sepnal ruce a dál hleděl na tělo.

„Přišel jste o někoho?“

Muž polkl. „Ne. Ne takhle, to ne, pane.“

„Pak byste měl odejít, nemyslíte?“

Muž vycouval ke dveřím. „Hned to bude, pane. Omlouvám se za to vyrušení, pane. Moje chyba.“

Ruso šel za ním ke dveřím, zavřel je na zástrčku a pak se obrátil k pomocníkovi. „Nepohřešuje se někdo, o kom na velitelství nevědí?“

Muž zavrtěl hlavou. „Decima si nevsímejte, pane. Je to jen vrátný. Hledá svou přítelkyni.“

„V márnici?“

„Utekla s námořníkem, pane. Před několika měsíci.“

„Proč ji tedy hledá tady?“

Pomocník pokrčil rameny. „Nevím, pane. Možná doufá, že se vrátila.“

Ruso si nebyl jistý, zda šlo o pokus o vtip, a střelil po něm pohledem, ovšem zřízencův pomocník se věnoval čistě psací destičce.

Ruso se zadíval zpátky na mrtvolu. „Napište: *Příčina smrti*.“

Rydlo zase začalo škrábat. „Příčina...“

„Začneme od hlavy dolů.“

„Začneme...“

„Ne, to nepište.“

„Pane?“

„Napište jen *Příčina smrti*. A zatím nic dalšího.“

Zamračil se na hlavu té dívky. Rybáři, kteří tělo přinesli, přísahali, že s ním nic neudělali, ale Ruso si nedokázal vysvětlit její vlasy. Zpočátku si myslel, že se k tomu děvčeti jen příroda zachovala macešsky. Při bližším ohledání si ale uvědomil, že ta nepravidelná pleš není přirozená. Prstem přejel po štetinkách na temeni hlavy.

„Myslíte, že tohle je nějaký trest?“

„Třeba si je ustříhla a prodala je, pane,“ nadhodil pomocník.

„Ale tohle není ustříhnuté, tohle je bezmála oholené.“

„Že by vši, pane?“ nadhodil pomocník a najednou to znělo optimisticky. „Třeba si šla k řece vymýt vši a utopila se.“

Ruso se zhluboka nadechl čerstvého vzduchu, pak se sklonil a pořádně si na mrtvolu posvítil lampou.

„Ona se neutopila,“ řekl a špičkou prstu zvedl dívčinu bradu. „Podívejte se.“

Když Ruso vyšel z východní brány pevnosti, pořád ještě přemýšlel nad mrtvolou v márnici. Úplně zapomněl na své okolí a ze zadumání ho prudce vytrhl až výkřik „Vstávej!“, který se ozval o něco dál před ním na ulici. Nějaký břicháč tam nasupeně hleděl na špinavé tělo, které leželo přes chodník hned za stánkem s ovocem. Žena s nákupním košíkem odložila hrušku, kterou si zrovna prohlížela, a obrátila se, co že se to děje.

„Vstávej!“ opakoval ten chlap rozkaz. Žena se zadívala na ležící postavu a začala brebentit v jakémsi britanském dialektu. Ruso rozeznal jen jediné slovo, a sice „voda“.

„Zapalte jí pod nosem peří,“ navrhl stánkař a sehnul se pro pár jablek, která se odkutálela z kraje jeho prodejní desky.

Ruso zahrnul víc do ulice, aby se vyhnul tomu pozdvižení, a málem při tom šlápl do hromádky zvířecích výkalů. Zamračil se. Bude se muset soustředit na to, co dělá. Vyrázil se projít, protože nedokázal usnout. Ale na procházce měl co dělat, aby neusnul.

U otevřených okenic Merulina podniku si objednal velký pohár dobrého vína, které si sliboval už několik dní. Mělo prý připomínat falernské, ale když mu ho přinesli, žádnou podobnost nevypozoroval. Zaškarredil se do jeho čirých hlubin. Za tyhle peníze a v tomhle kraji to zhruba odpovídalo očekáváním. A ta nebyla nikterak vysoká.

Vyhazovač sledoval, jak Ruso vyprázdnil pohár, aniž by se obtěžoval zředit si víno vodou, a zeptal se ho, jestli by neměl zájem o nějakou hezkou holku.

„Nejdřív budu muset zajít do lázní,“ zabručel Ruso. „Máte ještě ty ústřice?“

„Dnes ne, pane.“

„To je dobře.“

„Jak to myslíte, pane?“

„Jak to říkám. Měli byste se stydět.“

Ruso zaváhal, zda mu má vysvětlit, že mimo jiné kvůli Meruliným marinovaným ústřicím teď vypadá tak zanedbaně a každou chvíli může vybuchnout vzteky. Nakonec se neobtěžoval.

Když včera vázal štolbovi teplý obklad na nohu, kterou mu podupal kůň, v duchu popisoval fiktivní oznámení umístěné u vchodu do nemocnice.

„Všem příslušníkům XX. legie Valeria Victrix. Zatímco je šéflékař na dovolené, o chod nemocnice se starají tři důstojníci. Náš správce odjel nakupovat do Viroconia a vzal si s sebou klíče. Jeden lékař utrpěl těžkou otravu jídlem. Ten druhý se snaží ze všech sil, ačkoli nemá ponětí, co se děje, protože nemá čas chodit na ranní porady. Dokud nepřijedou posily, NEBUDOU OŠETŘENY neakutní případy ani zranění, k nimž dotyční přišli v opilosti a z hlouposti, případně v hádce s poddůstojníky při výcviku.“

Ještě než se dnes slunce pořádně vyhouplo na oblohu, měl co do činění se zablokovanými zády, vykloubeným loktem, třemi zuby v ruce muže, který je chtěl dát na původní místo, a s mrtvolou. Když poukázal na to, že té mrtvole už nepomůže, bylo mu řečeno, že nevědí, co jiného by s ní měli dělat.

Naštěstí se Valens – tedy pobledlejší a pohublejší verze Valenta, jenž pojedl ústřice – odpoledne přihlásil do služby. Zadíval se na Rusa a prohlásil: „Vypadáš hůř než já. Jdi si trochu odpočinout.“ Rusovi, jenž v posledních třech dnech zoufale toužil po spánku, zničehonic přišlo zatěžko uložit se do postele.

K Merulinu baru se šinula skupinka mladíků s vojenským sestřihem. U vchodu k nim Ruso tiše prohodil: „Držte se dál od mořských potvor,“ a zmizel, ještě než mu mohli odpovědět.

Cestou kolem pekařství si uvědomil, že si vůbec nevybavuje, kdy naposledy jedl. Koupil si medový koláč a cestou ho převaloval na patře.

Před ním se na ulici ozýval sbor rozrušených hlasů. Poznal toho tlusťocha, který pořád s těžkým galským přízvukem vykřikoval rozkazy. Žena, která se předtím zhroutila, již přilákala slušný dav. Ten ji teď podle všeho nesl k fontáně. Ruso hodil poslední kousky koláče kolemjdoucímu psovi a vydal se k amfiteátru. S ním to nemá nic společného. V tomhle okamžiku není doktor. Je soukromník, který potřebuje olej do lázně.

Zhluboka se nadechl a pak se zanořil do navoněného příšeří obchodu s oleji. Položil lahev na pult a zrovna vysvětloval, co chce, když prodavačovu pozornost upoutalo cosi za ním. Popadl sukovici, vyskočil zpoza pultu a zařval: „Mazej!“ Pes, který sežral Rusův koláč, vystřelil zpoza kupy keramických nádob a uprchl na ulici.

Prodavač zase uložil hůl pod pult. „Někdo by měl s těmi psy něco udělat.“

„Jsou nebezpeční?“

„Jen když kousnou. Tak, copak jste to vlastně chtěl?“

Venku pultuctu rukou vláčelo zplhlé tělo po chodníku k fontáně, kde velká a ošklivá kamenná ryba chrlila vodu do podlouhlé obdélníkové nádrže.

Obchodník vzhlédl od džbánku, z něhož naléval. „Něco se tam děje.“

Ruso zaslechl šplouchnutí. „Na ulici omdlela nějaká žena.“

„Aha.“ Prodavač krouživým pohybem uzavřel láhev zátkou a její bok otřel plátnem. Ruso mu podal sestercius. Zatímco mu obchodník odpovídal, kolem fontány se začali shlukovat lidé. Z ulice se k nim donesly hlasy.

„Vstávej, ty děvko líná!“

„Ještě jednou ji namočte!“

„Když jí zapálíte peří –“

„Postavte ji!“

„Položte ji!“

„Položit ji? Vždyť ta se válí v jednom kuse!“

Ruso hodil mince do měšce a vynořil se na čerstvém vzduchu. Nikomu nabízet pomoc nebude. Takhle se už spálil několikrát. Chudí lidé mívají stejně jako toulaví psi ohromné vrhy, o něž se nedokážou postarat, a nalepí se na vás při sebemenším náznaku povzbuzení. Jakmile se rozkřikne, že nějaký doktor ošetřuje lidi zadarmo, podstrčí mu pod nos všechny případy zkažených zubů a revmatismu z širokého okolí. Mohl by se počítat za šťastlivce, kdyby se odtamtud dostal před soumrakem.

A pak se z jeho paměti šeptem ozval hlas – hlas, který neslyšel už bezmála dva roky – a obvinil ho, že je bezcitný a arogantní. Tak jako obvykle ho umlčel tím, že si připomněl jiné hlasy. Tribunova slova uznání pro

jeho „chvályhodnou cílevědomost“. (Valens mu to později pochopitelně musel zkazit svým vysvětlením: „Myslel tím, že jsi nudný.“) Nebo tu manželku jednoho důstojníka, která se na něj usmála, když se skláněl nad jejím vyvrtnutým kotníkem, a řekla: „Vy jste opravdu roztomilý, Petreie Ruso.“ Tahle vzpomínka by ovšem byla mnohem utěšlivější, kdyby ji o týden později nenačapali v posteli hlavního centuriona a neposlali s ostudou zpátky do Říma.

Gaius Petreius Ruso si očichal prsty lehce potřísněné vonným olejem a zamířil tam, odkud přišel.

Ulicí se rozlehl zvuk ostrého políčku.

„Postav se! Hni sebou!“

Odmilka.

„Polijte ji ještě vodou.“

Cáknutí. Hned po něm výkřik: „Hele, dávejte bacha na mé nové boty!“

Smích.

Ruso stiskl rty. Měl zůstat v pevnosti. Býval by si mohl odlít trochu Valentova oleje a zajít do lázní ve špitále.

Teď bude sedět v sudatoriu, potit se a přemýšlet, jak asi ta nebožáčka dopadla, i když to vůbec není jeho starost.

„Vzbuď se, krásko!“

Další smích.

Kdyby se mu ji povedlo oživit, ti šašci by shrábli všechny zásluhy.

„Obraťte ji!“

Kdyby ne, svalili by na něj všechnu vinu.

Lidé u fontány náhle zalapali po dechu. „Tfuj!“ vykřikl kdosi. „Podívejte se na to!“

Dítě tahalo maminku za ruku a dožadovalo se: „Co je to? Já to nevidím! Řekni mi, co to je!“

Ruso zaváhal, zarazil se a v duchu si slíbil, že se jen rychle podívá.

Vojenský pásek byl módní doplněk s kouzelnou mocí. Několik čumilů zmizelo, jen co se přiblížil. Zbytek se rozestoupil, aby jeho nositel mohl projít, a Ruso se dnes ocitl tváří v tvář již druhé ubožačce. Tahle byla vyhublá a ležela v louži u fontány. Pořád ještě dýchala, ale vypadala

bidně. Hrubá šedá tunika, která jí halila, měla stejnou barvu jako modřina pod jejím okem. Z dolního rtu jí pomalu tekla krev a ve vodě, která doposud čůrkem stékala po její tváři, kreslila tenký rudý proužek. Zablácené vlasy měla spleené. Mohlo jí být patnáct, ale třeba také třicet.

„Dáváme té dívce vodu, pane,“ vysvětlil mu kdosi podivuhodně skromně.

„Omdlela,“ dodal někdo jiný.

„Ona omdlí pokaždý, když je potřeba přiložit ruku k dílu,“ zavrčel muž, který na ni předtím křičel. Sklonil se k ní tak nízko, jak mu to jen jeho panděro dovolilo, a zařval té dívce do ucha: „Vstávej!“

„Neslyší vás,“ poznamenal Ruso suše. Pohledem zachytil měděný otrocký náramek na dívčině pravé paži. Ruka pod loktem mizela v chumáči špinavých hadrů. Právě to, co z nich vyčuhovalo, umlčelo předtím dav. Bleďá ruka jí totiž trčela v groteskním a nemožném úhlu. Ruso se zamračil a podvědomě si sáhl na vlastní předloktí. „Co se jí to stalo s rukou?“

„To my nebyli!“ ujistil ho hlas z davu. „My se jen snažili pomoci!“

Remcal otočil hlavu a odplivl si. „Ta kráva blbá spadla ze schodů.“

„Spadla ze schodů, *pane*,“ opravil ho Ruso a měl při tom co dělat, aby toho chlapa nechytil za ucho.

„Ano, pane. Nedávala pozor, kam šlape, pane.“

„Mělo se jí to hned ošetřit.“

„Ano, pane.“

„Zařídte to.“

„Už na to jdu, pane.“

Dívka zasténala. Chlap ji popadl za zdravou ruku a zvedl ji. Ona na něj spadla. To ho vyvedlo z rovnováhy a měl co dělat, aby zůstal na nohou.

Rusovi vůbec nebylo příjemné, že se teď nachází v samém středu tohohle povyražení. Hlavně teď bez ohledu na další okolnosti nesmí přiznat, že je doktor. Nehodlal ani zahodit odpoledne tím, že by s sebou tahal nemocnou otrokyni, až by od ní byl celý promočený a zablácený.

„Ty tam!“ Ukázal na mladíka s mastnými vlasy, který se líně opíral o zeď a snažil se ukazovákem cosi vyšťárat z ucha. „Ano, ty! Pomoz mu.“

Mladík vytáhl prst z ucha, otevřel pusku a zjevně se chtěl začít hádat, pak si to ale rozmyslel. Zdráhavě vzal dívku za její zdravou paži a pak s dívčíným majitelem začali táhnout její ochablé tělo po chodníku.

Ruso se zamračil na dav a ten se začal rozcházet.

„Pevnost je opačným směrem!“ zakřičel za majitelem.

Žádná odpověď.

Předhonił je a zahradil jim cestu. Trojice se zastavila. Dívka bezmocně sklouzla k zemi.

„Potřebuje do nemocnice v pevnosti. Okamžitě.“

„Ano, pane,“ souhlasil majitel. „Jenže, pane...“

Jenže na to on nemá peníze. Její předchozí majitel odjel s vozem plným jeho vlněných oděvů té nejvyšší kvality a jemu podstrčil otrokyni, která je líná a k ničemu. A teď si zlomila ruku a on ji nemůže ani prodat. Tvrdší chlap by ji vyhodil na ulici, ale každý ví, že Claudius Innocens je pohříchu příliš měkký. Ví, že nemocnice v pevnosti má skvělou pověst – „Zkraťte to!“ pobídl ho Ruso –, ale na chudého obchodníka je moc drahá. Slyšel o jednom dobrém léčiteli v Mostní ulici. A tam teď také jde.

„Jen musím ještě cestou vyřídit jeden kšeft, pane,“ dodal. „Abych měl na ošetření.“

Ruso byl v Devě jen čtyři dny, ale už teď věděl, že místní léčitel s tou rukou nic nenadělá. Nic neřekl. Není to jeho problém. On si jen vyšel napít se a pořídit lahev oleje do lázně. Dívčina tvář byla příšerně bledá: nejspíš jí stejně moc života nezbyvá. Léčitel bude mít blín nebo mandragoru. Třebas i nějakou dovezenou šťávu z vlčího máku.

Ruso se rozhlédl, jestli je nikdo nesleduje, pak rozvázal měšec a Claudiu Innocentovi vložil do dlaně dva sestercie. „Vezměte ji tam hned,“ nařídil. „Kupte jí něco na bolest.“

„Máte laskavé srdce, pane!“ Innocentova sanice se vytrčila v úsměvu, ale jeho oči zůstaly chladné. „Jen málo lidí by při pohledu na člověka v nouzi –“

„Postarejte se o to!“ vyštěkl Ruso a vyrazil pryč. Při tom si ověřil, že lahev s olejem má pořád ještě připásanou k opasku a že mu ji zatím nikdo z davu nenápadně neukradl. Nepřipadal si jako člověk s laskavým srdcem. Byl hluboce roztrpčený. Potřeboval se pořádně vyspat. A před tím si potreboval zajít do lázně.

Až bude za pár minut natažený na teplém lůžku a pod sebou bude mít měkký ručník, zapomene na kupcovu slizkou vděčnost a příšerný stav

ruky jeho mladé otrokyně. Zapomene na skučení rekruta, kterému ráno rovnal kost zpátky do kloubní jamky. Až se vrhne do studené vody a bude naslouchat šeptem pronášeným drbům, nebude už v duchu řešit záhadu oné neznámé ženy, která leží v márnici. Vonný olej mu z chřípí vyžene puch hniloby. Ruce zkušeného maséra zaplaší napětí pramenící z problémů, které mají přece logicky vzato řešit úplně jiní lidé.

U Meruly nebylo po mladých vojácích ani stopy. Vrátný dělal, jako že Rusa nepoznává. Patrně zaslechl jeho varování ohledně jídla.

Postarší otrok kulhal kolem místa, kde se zhroutila ta mladá otrokyně. Smrad ze dvou věder, která se houpala na tyči přes jeho ramena, byl nezaměnitelný. Otrok se zastavil a začal nabírat hromádku, do níž Ruso předtím málem šlápl.

Polovina světa, pomyslel si Ruso a zase zvedl prsty k nosu, den co den uklízí bordel, který nadělá ta druhá půlka. Majitel té holky, stejně jako neznámý, který hodil tu mrtvolu do řeky, dělali bordel. Těm by člověk nesvěřil ani mrtvého psa. Ten odporný obvaz měla na ruce několik dní.

Ruso se zarazil tak náhle, že mu dítě běžící za ním narazilo zezadu do stehů, rozpláclo se na dlažebních kostkách jak široké tak dlouhé, nenechalo si od něj pomoci a s kvílením odběhlo za maminkou.

Ta dívka vůbec nespadla ze schodů. Zvednutou rukou se snažila krýt před ranami, z nichž jedna jí udělala ten monokl. Obchodník s vlněným zbožím sbalí peníze, odjede z města a záhy někdo najde v řece další nafouklou mrtvolu, po níž se nikdo nebude shánět. Gaius Petreius Ruso se nechal napálit – o ty dva sestercie přišel úplně zbytečně.

Nalézt tu nehezkou trojici netrvalo dlouho. Mokrý stopa vedla od fontány do boční uličky, kde se nejspíše proplétala pod tyčemi lešení. Ze skřípání a čvachtání lopat míchajících maltu se dalo vyčíst, že tu roste další řada nových obchodů. Ruso rázně obešel protější stranu staveniště, vešel do ulice z opačné strany, minul vypálenou budovu, která čeká na zbourání, a stanul tváří v tvář vlekoucí se trojici.

„Mostní ulice je opačným směrem!“ překřičel nenadálé bušení kladiv a ukazovákem bodl do vzduchu směrem, z něhož právě přišli.

Dívka otevřela oči a zadívala se na něj.

Pochopitelně ho nemohla vidět. Byla to iluze. Oči měla prázdné; připomínaly oči náměsíčníka. Ruso si poprvé všiml elegantního tvaru jejího nosu a dolíčku v ušním lalůčku, kde jí kdysi visel šperk. A těch očí. Barvy – jaké byly barvy? Měly barvu... čirých hlubokých vod... Rusův navený mozek tápavě hledal popis, který by nezněl jak z díla špatného básníka, a nenašel ho.

Kupec pořád mluvil. Mladík si prohlížel prstní pásky sandálů. O dívku se očividně zajímal jen Ruso.

„Jestli té otrokyni co nejdřív neseženete pomoc, tak vám umře.“

Jen co to dořekl, došlo mu, že udělal chybu. Kupec se naklonil dopředu a špinavým palcem dívce stáhl dolní víčko.

Pak ji silou donutil otevřít ústa a zadíval se jí do pusy. Zjevně nepatřil k lidem, kteří by vyhodili dva sestercie za umírající dobytek.

„Starosti by vám mělo dělat něco jiného než stav jejích zubů.“

Innocens se obrátil a zvědavě se na něj zadíval. „A vy náhodou nejste lékař, pane?“

Ruso zvedl zrak a zalitoval, že nevěří na takové ty divadelní bohy, kteří se v rozhodující chvíli snesou z nebes a napraví lidstvo. Ale pokud se bohové dívali, pak se skrývali v šedých britanských mracích nad tyčemi lešení a nechávali ho jeho osudu. Ale pak jako by ho něco tam nahoře osvítilo a Ruso dostal nápad.

„Říkal jste, že nemá žádnou cenu.“

Innocens se zarazil. „No, ne v tomhle stavu, pane. Až se dá trošku do pořádku –“

„Já si ji od vás vezmu.“

„Je to dobrá silná holka, pane. Za den za dva se zmátoří. A za tu ruku vám dám slevu.“

„Kdo tu mluví o ceně? Říkal jste mi, že je líná a k ničemu.“

„Jako uklízečka je k ničemu, pane, ale kuchařka je skvělá. A navíc...“

Innocens volnou rukou dívku přidržel, pak se v oparu rybí omáčky naklonil dopředu a odříhnutím přehlušil bušení kladiv. „...je to přesně něco pro zdravého mladého muže jako vy, pane! Zralá jako broskvička a nikdo se jí ani nedotkl!“

„Já nemám zájem se jí dotýkat!“ zařval Ruso, zrovna když ten hluk ustal.

Někdo se uchechtl. Ruso vzhlédl. Dva muži se nakláněli z lešení. Jeden prohodil cosi k druhému a oba se rozesmáli. Mladík držící dívku se zadíval nahoru a zazubil se.

Ráno už to budou vědět všichni v pevnosti.

Znáš toho nového doktora v nemocnici? Toho, co klukům vykládal, jak nemají chodit do bordelů?

Co s ním?

Potlouká se v postranních uličkách. Snaží se kupovat ženské.

Innocens se už zase usmíval. Ruso potlačil nutkání popadnout ho za krk a zatrást s ním.

„Co byste mi nabídl, pane?“

Ruso zaváhal. „Dám vám padesát denárů,“ zamumlal.

Innocentovi se zklamáním protáhl obličej. Pokrčil to rameno, které zrovna nepodpíralo jeho zboží. „Kéž bych mohl, pane. Sotva si ji můžu dovolit krmit. Ale dostal jsem ji jako splátku dluhu ve výši čtyř tisíc denárů.“

To byla směšná lež. Ale i kdyby nebyla, Ruso neměl čtyři tisíce denárů. Neměl jich ani čtyři sta. Měl za sebou drahé léto.

„Za víc než padesát nestojí a vy to víte,“ trval na svém. „Jen se na ni podívejte.“

„Pětapadesát!“ nabídl hlas z lešení.

„Cože?“ vložil se do toho jeho společník. „Však jsi ho slyšel, je to pan-na. Šestapadesát!“

Innocens se na ně zaškaredil. „Tisíc a je vaše, pane.“

„Padesát, nebo nic.“

Kupec zavrtěl hlavou – nechtělo se mu věřit, že by první nabídka mohla být taky konečná. Rusovi zase náhle došlo, že žold se bude vyplácet až za tři týdny, a sotva věřil svým slovům. Měl si to víno zředit vodou.

„Dvě stě, pane. Pod dvě stovky už jít nemůžu. Vy mě přivedete na mizinu.“

„Berte to!“ naléhal na něj sbor z lešení. „Dvě stovky za tu krásnou dámu!“

Ruso se zadíval na dělníky. „Kupte si ji sami, jestli chcete. Já si jen vyšel koupit lahev oleje do lázně.“

V tu chvíli sebou tělo dívky škublo. Slabě zakašlala a víčka se jí pomalu zavřela. Z pusy jí pomalu skanula stříbřitá slina a její zářivé bublinky se nakonec zastavily na promáčené vlně dívčiny tuniky. Claudius Innocens si odkašlal.

„A bude teda ta pajcka hotově, pane?“

„Co tu děláš?“

Ruso otevřel oko a chvíli přemýšlel, proč ho oslovil ohromný kalamář. Pak otevřel druhé oko, zaregistroval pohasínající světlo a police kolem sebe a uvědomil si, že musel usnout ve spisovně. Zvedl se na stoličce a zívá. „Doháním administrativu. Jak se cítíš?“

Valens se zazubil. „Líp než to stvoření v dvanáctém pokoji. Vypadá, jako by se právě vyplazilo ze stoky. Co je to?“

Ruso sáhl po destičce na psaní, než si na ní Valens mohl přečíst: *Žena, neznámá anamnéza, zlomenina na spodní části pravé paže, bledá, suchý kašel, slabá, bez horečky. Poznámka: Prát lůžkoviny, léčit turanem.* Prudce ji zavřel a zasunul ji do přihrádky „Stávající pacienti“.

„To stvoření je nemocná otrokyně se zlomenou rukou.“

„Čí?“

„Vlastní.“

„Děsně vtipný. Čí je to otrokyně?“

Ruso se poškrábal na uchu. „To vážně nemůžu říct.“ Kojil se slabou nadějí, že by si jeho koupi mohl nárokovat zamilovaný vrátný, čímž by se jí zbavil, ale ten ji nepoznal.

„Pár dnů tě tu nechám samotného,“ řekl Valens, „a ty začneš plnit špitál umírajícími ženskými.“

„Tu druhou našli rybáři, už když byla po smrti. Písař z radnice jim nedovolil pohodit ji před jeho kanceláři a je nenapadlo nic jiného, co s ní udělat.“

Valens pokrčil rameny. „Pochopitelně. My jsme armáda, my si poradíme se vším. Jestli ji někdo brzy neidentifikuje, nejspíš ji budeme muset taky pohřbít. Takže kdo řekl, že její kamarádka může umřít v jedné z našich postelí?“

„Ona neumírá,“ využil Ruso šance obejít otázku, kdo ji sem přivedl.

„Já jsem slyšel něco jiného. Je na tvém seznamu?“

Přikývl.

„Tak to nemá naději.“ Valens vykoukl do chodby, zavřel dveře a ztišil hlas. „Pět denárů na to, že se nedožije úsvitu.“

Ruso o tom chvíli uvažoval. Den výplaty žoldu teď vypadal mnohem dál, než když pošetile nabídl všechny své zbývající peníze za otrokyni, kterou nechtěl. Kdyby se mu jen podařilo udržet ji naživu do zítřka, zachránil by něco ze své důstojnosti a ještě by na tom vydělal.

„Neumírám,“ opakoval s větší sebedůvěrou, než cítil. „Pět denárů na to, že bude naživu, až zatroubí začátek první hlídky.“

„Kdyby byla pes, vzal už bys ji touhle dobou po hlavě.“

„Jenže ona není pes a já to neudělám. Takže zmiz a jdi si otravovat nějaké vlastní pacienty.“

Vpadlé tváře pacientky ve dvanáctém pokoji vypadaly v kontrastu s bílou peřinou, kterou přes ni přetáhli, výrazně žluté. Zraněná ruka, upnutá přes hrud' v čistoučké lněné pásce, se s každým nádechem jemně zvedala a zase klesala. Odvar odvedl svou práci. Spala. Její lékař položil hrnek s odvarem z krup na stůl vedle postele a zašel do Aesculapiovy svatyně.

Vchod do nemocnice byl prázdný až na vůni čerstvé barvy a růží. Aesculapius se opíral o hůl a vyhlížel ze svého výklenku s tichou důstojností, která nějak přesahovala nápis ČERSTVĚ NATŘENO, vyvedený křídou hned pod ním. Bůh uzdravování potřeboval větší údržbu než většina jeho kolegů: dotyky jeho dychtivých prosebníků většinou poškozovaly malbu. Dnes věřící zanechali u jeho nohou kytici bílých růží a pár jablek v naději, že je ochrání před jejich chorobami. Anebo spíš před jejich lékařem.

Ruso obvykle tomuto bohu jen letmo pokývl. Teď se zastavil před výklenkem a mumlavě slíbil dva a půl denáru, pokud dívka ve dvanáctém pokoji přežije do rána.

Když si Ruso takto zajistil pomoc, navíc za cenu pouhé poloviny ze své výhry a bez prostředků k zaplacení, pokud by bůh neobstál, vrátil se zpátky do dvanáctého pokoje podívat se, co ještě by se tak dalo udělat, aby si zvýšil šance na výhru v této nečekané a nejspíš nezákonné sázce.

„A víš to – najisto, že je – mrtvý?“ zeptal se Ruso. Jeho slova přerušovalo hekání, protože se zároveň snažil navést svůj konec nosítek do dveří.

„Ano, pane,“ přisvědčil sanitář z chirurgie a obratným kopnutím za sebou zavřel dveře. „Člověk, který mi to řekl, to slyšel od někoho, který to má zase od kuchyňského personálu v legátově domě. Dnes ráno se to oznámí na přehlídce.“

„Jak to ví personál kuchyně?“

„Kurýr se stavil na něco malého na zub, zatímco legát pročítal zprávu, pane.“

Ruso potlačil úsměv. „Předpokládám, že znáš i příčinu smrti?“

„To ještě nevíme, pane. Víme jen to, že se mu přitížilo na zpáteční cestě z výpravy proti Parthům.“

Položili nosítka na stůl. „Víme, kdo se ujal vlády po něm?“ zeptal se Ruso a vysunul jednu z tyčí na nošení.

„Armáda se postavila za Publia Aelia Hadriana, pane.“ Sanitář vytáhl druhou tyč a pak obě uložil do kouta. „Ohledně prémií je prý velmi štedrý. Slyšel jsem, že zdvojnásobí běžnou částku.“

„A ví vůbec někdo, jak vysoká je ta běžná částka?“ zeptal se Ruso. „Polovina armády ještě nebyla na světě, když se Traianus ujal vlády, natožpak aby byli na výplatní listině.“

„Těžko říct, pane,“ opáčil sanitář, „ale za devatenáct let to stoupnout muselo, ne?“ Naklonil se přes stůl. „Teď ležte na levém boku.“ Když překulili dívku nejdřív na jednu stranu stolu a pak na druhou a při tom zpod ní vytáhli plátno nosítek, poznamenal: „Skoro nic neváží, co?“

Uložili dívku a sanitář odběhl napustit do kbelíku vodu. Stěžoval si, že to už měl někdo udělat předchozího večera. „To se hned pozná, že tu není Priscus.“

Ruso čekal, z dálky k němu doléhaly hlasy. Dusot bot na dřevěné pod-

laze v chodbách. Obvyklé řinčení z kuchyně. Rachocení okenic, které se otvíraly, aby mohlo dovnitř proudit světlo nového dne. Nového dne, který už anonymní dívka z márnice nikdy neuvidí. Ruso se nerad příliš šťoual v náboženských otázkách, ale teď přemýšlel, jestlipak se ona a Traianus setkají na cestě do stinného světa mrtvých. Zahleděl se na dívku ležící na stole před ním. Možná by bylo ohleduplnější, kdyby ji nechali, ať se k nim připojí.

V pomačkaném lněném rouchu, které slabě vonělo levandulí, vypadala menší než včera. A mladší. Napadlo ho, jak je asi stará. Určitě má nějaké jméno, kmen, jazyk. Kupec na ni křičel latinsky, ale než ji šťáva z vlčích máků odnesla do říše snů, mumlala britansky znějící slova.

To bylo zatím poprvé a naposledy, co ji slyšeli mluvit. Když hned po úsvitu nakoukl do dvanáctého pokoje a řekl: „Dobré ránko! Spalo se ti dobře?“ (Je naživu! Musí to jít povědět Valentovi...), zadívala se na něj očima barvy – no, otázku barvy ponechme stranou –, jako kdyby jeho otázce nerozuměla.

Ty oči teď byly zase otevřené. Působením léku, který jí podal, se jejich zorničky stáhly na malé černé tečky. Sledovala smítka prachu vznášející se ve slunečním světle, které přicházelo z vysokých oken. Nedávala na sobě znát, že by ji zajímalo, kde že se to ocitla.

Očividně ani nepochopila účel lesknoucích se nástrojů vyložených na plátně vedle prázdné mísy na vodu. Nevyplašily ji role ob vazů naskládané na policích ani nějak nepřemýšlela, k čemu je tu tolik prázdných mis a co asi mají zachycovat.

Ruso byl na sebe pyšný. Stanovit pro ni správné množství šťávy z vlčích máků nebylo vůbec jednoduché. Podle vypůjčených pojednání, jež včera večer spěšně studoval, jsou ženy ve všech aspektech, které budou dnes ráno relevantní, stejné jako muži, jen menší. Jak ovšem mohl Ruso dosvědčit, ženy jsou v mnoha ohledech nebezpečně nepředvídatelné a jedna z výhod armádního života spočívala v tom, že už se od něj neočekávalo, že s nějakou bude žít.

„Vše v pořádku, pane?“ Zřízenec byl zpátky a teď lil čistou vodu do mísky.

Ruso přikývl. „Myslím, že už je připravená.“

Sanitář začal dívce přes nohy zapínat kožený pás. Lehce pozvedla hlavu.

„Nemusíte se bát,“ uklidnil ji zřízenec, který byl zkušený lhář.

Dívce zase padla hlava na stůl. Zavřela oči a podle všeho začala usínat.

Dveře se otevřely. Objevila se v nich Valentova hlava, pak zase ucukla.

„Promiň! Nevěděl jsem, že jsi tady.“

Ruso za ním zavolal: „Co těch pět denárů?“

Valens se zase objevil, zadíval se na tělo na operačním stole a zazubil se. „Určitě jsi podváděl.“

„Nepohrdl bych pomocnou rukou.“

„Mám být na vizitě. Co tu máš?“

Zatímco dívka podřimovala a sanitář ji dál poutal, Ruso palcem uká-
zal na zafačovanou ruku na lněném prostěradle. „Otevřená zlomenina
vřetenní a loketní kosti, zhruba uprostřed. Nejspíš tři čtyři dny stará.

Včera večer jsem napravil, co se dalo, ale na operaci byla moc velká tma.“

„Miluju náročné úkoly,“ prohlásil Valens a zavřel za sebou dveře. „Už
jsi slyšel, že Traianus je po smrti?“

„Slyšel,“ přisvědčil Ruso, jenž měl soukromé důvody, proč želet císa-
řova odchodu. „Ale vypadá to, že po něm nastoupí Hadrianus.“

Ruso začal sundávat fáč, kterým ji sám večer obvázal. Dívka sebou
začala zmítat a pokusila se zvednout. Sanitář ji uchopil za ramena a při-
tlačil ji ke stolu.

Na protější straně stolu jí Valens pohladil zdravou ruku, naklonil se k ní
a konejšivě řekl: „Teď ti dáme do pořádku tvou ruku. Budeme hodně
rychlí.“

Rusovi přišlo líto, že ho to nenapadlo říct.

Začali odměčct hadr nacpaný do rány.

„Jednou jsem se s ním setkal,“ nadhodil Ruso.

„S Hadrianem?“

„Traianem. V Antiochii.“

„Předpokládám, že brzy vstoupí do panteonu jako *božský* Traianus.“

„To bezpochyby,“ přisvědčil Ruso. A pokud by snad nějaké pochyby
měl, nebyl takový hlupák, aby je dal najevo na veřejnosti.

„Nechť odpočívá mezi bohy,“ dodal Valens.

„Mezi bohy, přesně tak, pane,“ přidal se sanitář.

Ruso se na chvíli odmlčel, což se dalo vykládat jako znamení úcty či vzpoura, pak zamumlal: „Vodu.“

Sanitář dolil džbán.

„Myslíš, že se Hadrianus pokusí znovu dobýt sever?“ zeptal se Valens.

„Proč ne?“ odpověděl Ruso. „Bude chtít udělat dojem. Británie je dost velká, aby stála za to, ale dost vzdálená na to, aby na ní nesešlo.“

„Jestli to myslí vážně, bude muset poslat víc legií. Už tak je nás tu málo.“

„Možná to ani nezkusí. Je to Traianův člověk. Možná bude jen pokračovat v politice božského Traiana.“ Ruso střelil pohledem po sanitáři.

„Bezpochyby nám kuchyňský personál dá vědět. A tady to máme...“ Zvedl hadr a odhodil ho do koše.

Oba muži se naklonili nad napuchlou a krví potřísněnou tkání, která kdysi bývala rukou.

Valens jednou rukou naznačil odseknutí nad svým loktem a tázavě zvedl obočí.

Ruso zavrtěl hlavou. „Vypadá to čistě. Zápěstí je nedotčené.“

Valens obešel stůl a podíval se na zranění z jiného úhlu. „Já bych to nedělal,“ řekl tiše. „Bude to jen horší a nakonec jí tu ruku stejně budeš muset vzít.“

„Mohlo by to zabrat. Kdyby sis zlomil ruku ty –“

„Tak bych se modlil, aby mě neošetřoval nějaký rádobyhrdina jako ty.“

„Myslím, že bychom to měli zkusit.“

Na chvíli se rozhostilo ticho.

„Je to moje pacientka,“ dodal Ruso.

Valens pokrčil rameny. „Jak chceš. Je to tvoje pacientka. Takže, už se ví, nakolik si Hadrianus cení svých věrných jednotek?“

„Podle všeho zdvojnásobí obvyklou prémii.“

„A to je kolik?“

„Nemám ponětí.“

Jen co začali čistit ránu, dívka zalapala po dechu. Tvář se jí zkroutila bolestí.

„Zkuste se nehýbat,“ řekl jí sanitář, sevřel ji pevněji a pohledem se přesvědčil, že všechny popruhy jsou upnuté.

„Budeme hodně rychlí,“ slíbil jí Ruso. Litoval, že o tom nedokáže pacienty přesvědčit tak jako Valens.

„Můj kamarád je známý tím, že je rychlý,“ dodal Valens. „Zeptejte se kterékoli holky.“ Zadíval se na Rusa. „Jak se jmenuje?“

„Nevím.“

„Ruso, jen ty dokážeš sehnat dvě ženské a ani u jedné nevědět, jak se jmenuje.“

„Příště,“ opáčil Ruso, „jim řeknu, že tady můj kamarád by se s nimi chtěl seznámit.“ Pinzetou vytáhl zatoulané vlákno hadru. Dívka slabě zasténala.

„Tiše,“ řekl sanitář.

Ruso doufal, že to nebude kňouralka. Kňouralové byli horší než řvouni. Řvouni ho štvali, což ho nutilo k rychlejší práci. Kňourání člověka, který se snažil být statečný, ho vyrušovalo.

Dívka nekňourala. Zařala zuby a nevydala už ze sebe další zvuk.

Někdo zaklepal na dveře.

„Co je?“ vyštěkl Ruso. Ve dveřích se objevil velmi mladý voják, polkl a oznámil: „Naléhavá zpráva pro Gaia Petreia Rusa.“

„To jsem já.“

„Pane, nějaký chlap u východní brány tvrdí, že jste mu slíbil zaplatit hned ráno čtyřiapadesát denárů.“

„Jen padesát,“ opravil ho Ruso, aniž vzhlédl. „A teď mám plné ruce práce.“

Mladík neodpověděl. Zíral na operační stůl.

„Řekni mu, že tam zajdu později,“ dodal Ruso.

Mladík znovu polkl. „Mám vám vyřídit, že ty peníze navíc jsou na daně a sepsání potřebných dokumentů, pane.“

Ruso kývl na dívčinu zmrzačenou ruku. „Jestli okamžitě nevypadneš, tak ti udělám tohle v bledě modrým.“

Mladík utekl.

Ruso hodil pinzetu do koše, minul a prohlásil: „Myslím, že tohle je čisté.“

Valens položil dívce dlaň na čelo. „Mladá dámo, nám se ta ruka tak líbí, že vám ji zase spravíme.“

Sanitář se sklonil, až se tváří skoro dotýkal dívčina obličejě.

„Teď zhluboka dýchejte,“ nařídil jí. „Připravená? Nádech, výdech, nádech, výdech...“

Celou cestu ke strážnici u brány si Ruso v duchu připravoval proslov, ale když se tam dostal, zjistil, že jen marnil čas. Místo kupce s vlnou mu stráže předvedly postaršího otroka bez zubů, který mu jasně vysvětlil, že pokud se ke svému pánovi nevrátí se správným obnosem, udělá mu ze života utrpení. Ruso neměl čas ani chuť stoupnout si do fronty na berním úradě, a tak zaplatil. Rovněž Claudiu Innocentovi poslal vzkaz, že jestli se ještě někdy ukáže v Devě, bude okamžitě zatčen, pochyboval ale, že otrok sebere odvahu ten vzkaz doručit.

Zaměstnanec Aesculapiova děkovného fondu mu dal účtenku na dva a půl denáru, které si Valens půjčil od někoho, kdo si je půjčil od někoho jiného, jenž si je dost možná vypůjčil od Aesculapiova děkovného fondu.

Ruso zašel poděkovat bohu osobně. Jak tam stál před sochou, nahmatl dvě účtenky zastrčené za opaskem. Na jedné stálo, že Gaius Petreius Ruso z vděku splnil svůj slib a zaplatil Aesculapiovu děkovnému fondu dva a půl denáru. Druhá potvrzovala, že Gaius Petreius Ruso se stal novým vlastníkem zraněné a churavé dívky s nepopsatelnýma očima a jménem, které vypadalo jako řada překlepů.

Ruso se zadíval na sochu boha, který vyslyšel jeho prosbu. Poprvé si povšiml, že malíř se neomezil na obvyklé opravy poškozených míst. Bůh byl zcela přemalován. Ruso se podíval pozorněji, a jak hleděl do Aesculapiových hnědých očí, měl zřetelný dojem, že mu bůh lékařství pohled opětuje a směje se.

Ruso ležel na vypůjčené posteli, hleděl do přítmi, které maskovalo praskliny v omítce stropu, a táhlo mu hlavou, že Sókratés byl moudrý muž. Když si ten velikán prohlížel zboží na trhoveckém stánku, poznamenal prý: „Kolik toho jen člověk nepotřebuje!“

Kolik toho jen člověk nepotřebuje. Tahle myšlenka uklidňovala Rusa posledních pár měsíců. Čím víc toho člověk vlastní, říká si, tím víc má starostí. Majetek je břímě.

Onen druh majetku, který je třeba pravidelně krmit, představuje dvojnásobné břímě. Stojí za to si ho pořídit, pouze pokud pere prádlo, nebo štěká na zloděje, nebo chytá myši, nebo vás někam veze, případně cvrliká způsobem, který vaše bývalá manželka pokládala za zábavný. Škoda jen, že Sókrata nenapadlo dodat: *A proto nikdy nic nekupuji, když jsem popil vína nalačno.*

„Pokud jde o mě,“ prohlásil Valens a opatrně spustil víko zpátky na sud s pivem, aby z něj neshodil hromadu špinavého nádobí ještě z dob před tím, než se tam Ruso nastěhoval, „tak jestli na ten pokoj nikdo nečeká a ty jejím ošetřováním příliš nevytěžuješ personál, klidně ji tam nech.“

Ruso si vzal korbek, z něhož odkapávalo pivo, a zamyslel se nad tím, zda má uklidit nádobí nebo jestli si má počkat, jak dlouho to ještě bude trvat Valentovi. „Pár dní bude potřebovat náležitou péči.“

„Budiž. Ale ta druhá musí zítra z márnice, ať už si ji někdo vyzvedne, nebo ne.“ Valens hodil rozbitý rybářský prut do rohu, aby si měl na pohovce kam sednout. Jen co se posadil, prodrala se zesponu tři štěňata. Ta byla dědictvím po předchozím nájemníkovi, o jehož osamělou a statnou fenku teriéra se Valens zavázal starat po tu dobu, co ten člověk bude dočasně přeložený jinam. „Bohové, jak já budu rád, až se Marius vrátí a vyzvedne si ty věci. Ten binec tu není jen ode mě, víš.“

Ruso, který nebydlel s Valentem poprvé, to nijak nekomentoval. Nabídku ubytování zdarma si nemohl dovolit odmítnout, věděl ale, že všechno má svou cenu.

„Abych pravdu řekl,“ pokračoval Valens, „myslel jsem, že si sem přivedeš jednoho dva sloužící. Míval jsi jich spoustu.“

„Claudia jich měla spoustu.“

„Aha.“ Valens zamžoural do piva, ukazováčkem cosi zachránil a hodil to přes rameno. Několik zvědavých štěnat se vrhlo tím směrem.

„Jak dlouho už piješ pivo?“

„Právě že nepiju. Nějaký domorodec mi ho dal jako poděkování za to, že jsem ošetřil jeho dítě.“

Ruso se zamračil do svého korbele. „A víš jistě, že byl vděčný?“

„Smrdí to jako kozí chcanky, já vím. Ale na to si zvykneš.“

Ruso zkusil ještě jeden doušek a napadlo ho, jak dlouho si na to asi bude zvykat. „Nemůže nám legie přidělit někoho na výpomoc s úklidem?“

Valentovi zacukalo ve tváři. „Ale jistě, jestli chceš nějakého šilhavého ubožáka, který se směšně rozčiluje kvůli menšímu nepořádku...“

Ruso usoudil, že tento nápad již byl vyzkoušen. „Co kdybychom se my dva dohodli mezi sebou? O náklady bychom se rozdělili a zas tolik by to nestálo.“

„Zdejší sloužící nejsou bohužel o moc lepší než místní pivo. První služku, kterou jsme vyzkoušeli, trápila bolavá záda. Ta další v jednom kuse seděla na podlaze a brečela a my neměli to srdce ji bít, tak jsme ji prodali. Se ztrátou, jak jinak. Potom jsme zkusili najmout místní holku, ale Marius ji zahlédl, jak kope našeho psa, takže musela odejít.“ Valens se pohodlně opřel a rozmáchlým pohybem ruky naznačil velikost místnosti. Kvůli tomu posunku mu pivo vyšplouchlo přes okraj poháru. „Tohle není velký dům, že ne?“ Pivo si vzal druhou rukou a mokré prsty si utřel do pohovky. „Nemůže to být tolik práce. Vždyť ani nepoužíváme tu poslední místnost.“ Pivo mu znovu vychrstlo, tentokrát směrem k rohové místnosti, kterou kvůli nemožné vlhkosti opustili a v níž teď rostlo několik hezkých druhů divně zapáchající plísň. „Vařilo by se jen pro nás dva,“ pokračoval, „a v polovině případů stejně jíme v nemocnici. Umí ta tvoje holka vařit?“

„Zrovna teď by se ani nedokázala postavit.“

„To je jedno. Stejně nechceme někoho s dlahou. Chceme nějakou hezkou zdravou kočku, která to umí se psy a umí se i ohánět s koštětem.“

„A touží po náročném úkolu,“ poznamenal Ruso při pohledu otevřenými dveřmi do oblasti po zemětřesení, která byla Valentovou ložnicí. „Kde bychom ubytovali tuhle zdravou kočku?“

„Nejspíš v kuchyni. Až sem přivezou tvůj nábytek, mohla by si vzít matraci z té postele, na které spáváš.“

Ruso neodpověděl.

„Vždycky se jí můžeme zbavit, když se tvoje holka ukáže jako slibná,“ dodal Valens.

„Já si ji nenechám. Začnu se poohlížet po kupci, jen co bude schopna zvládnout přesun.“

„Jen budeš muset doufat, že se do té doby Priscus nevrátí.“

Ruso se zamračil. „A to nikdo neví, kdy se vrátí?“

„Pochybuji o tom. Rád lidi překvapuje. Myslí si, že díky tomu zůstávají ve střehu. Soukromé pacienty nevidá rád, pokud z nich nekoukají tučné honoráře. Mimochodem, ten druhý pes není tvůj, co?“

„Jaký druhý pes?“ podivil se Ruso.

„Já si myslel, že není. Řeknu jim, ať se ho zbaví.“

Druhý pes?

Ruso zívá. Dívka v márnici není jeho problém, ale jestli brzy nedostane tu živou ze špitálu, nejenomže si to hned ze začátku rozhází se správcem Priskem, ale navíc mu uvážou na krk každého dalšího kolemjdoucího voříška, za nějž nikdo jiný nechce převzít zodpovědnost.

Kdesi za mizerně namontovanými okenicemi jeho ložnice zatroubila trubka střídání stráží. Překulil se, zakroutil sebou, aby se vyhnul hrbolku, který se mu vždycky udělal pod ramenem bez ohledu na to, kolikrát matraci obrátil nebo kolikrát slámu protřepal, a zavřel oči. Už pomalu klimbal, když zaslechl zaklepání a Valentovu otázku, jestli je vzhůru.

„Ne.“

„Máš ráno hodně práce?“

„Ano.“

„Smůla. Někdo bude muset zajít do Merulina podniku.“

„Ech. Pošli tam sanitáře.“

„Měla by to být nějaká úřední osoba a já sloužím.“

„Nemůže to počkat?“

„Ne. Jeden chlap identifikoval tu mrtvolu.“

Okenice byly otevřené, aby dovnitř mohlo podzimní sluníčko. Za nimi byla Merulina krčma skoro prázdná. Na stolech stály obrácené lavice. Zhruba osmi či devítiletý kluk doloval lopatkou popel zpod roštu pod pultem s horkými nápoji. Mladá žena se zplihlými vlasy zastrčenými za ušima apaticky zametala piliny na šedou hromádku. Na stoličce stála bosá prsatá dívka, a když se natáhla nad držák lampy, aby mohla otřít šmouhy na zdi, odkryla elegantní stříbrný řetízek na kotníku. Ruso se na ni zadíval a pomyslel na vybledlé tělo natažené na pitevním stole. Hned toho zalitoval.

Kdesi vzadu v baru se otevřely dveře a z nich vyšla se džbánkem oleje třetí dívka, v pokročilém stadiu těhotenství. Odkudsi ze stínů ji pozdravil chraplavý hlas: „Brý ráno, Dafné.“

Dafné se okamžitě zastavila na protější straně jednoho stolu. Vyšší ze dvou Meruliných vyhazovačů si stoupl hned za ni. Rusovi připadalo, že Dafné zatajila dech.

„Zrovinka jsme vstali, co?“ vyptával se vyhazovač. Když se naklonil a zadíval se jí do tváře, těhotná dívka sebou cukla.

Ode dveří si Ruso všiml, jak dívce na stoličce hadr plandá v ruce, protože se natočila a začala sledovat tu slovní výměnu. Holka se zplihlými vlasy se odšourala zamést pod schody.

Vyhazovač zoufale vrtěl hlavou. „Dafné, Dafné, copak jsem ti vždycky říkal? Když tě pán pozdraví, tak ty ho taky pozdravíš. Dobré ráno, Dafné.“

Pokud mu Dafné odpověděla, pak její repliku překrylo zaskřípění lopatky v krbu.

„Moc hezké. A teď pojď sem.“

Usadil se za ní u stolu, položil jí dlaně na ramena a přitáhl si ji zády k sobě, až stála sevřená mezi jeho koleny a džbánek s olejem si neobratně